הוראת המשפט

לימוד | הוראה מעשית | יעוץ מקצועי

שאלות ותשובות בהלכה

מהו "דין מעמיד" באש ובבהמה, והאם אדם חייב על נזק שנעשה על ידי מישהו אחר שרק הועמד שם?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

אדם המעמיד בהמת חברו, חפץ מסוכן, או ילד קטן במקום שבו ברור לחלוטין שהם יגרמו נזק (מצב של 'פסיק רישא'), נחשב כמי שהדליק אש בידיו והוא הנושא בחובת התשלומים הבלעדית.

יסוד דין מעמיד מופיע בחושן משפט (סוגיה הקשורה לחושן משפט סימן שצד):

- **מעמיד בהמה וכלב:** המקיש על בהמת חברו במקל או מושיט לה אוכל ומעמיד אותה על גבי קמת חברו, אף על פי שהבהמה אינה שלו – הוא חייב על כל מה שהיא אוכלת ומזקת. תוספות מבארים שהחיוב הוא מדין אש, משום שהמעמיד יצר את התנאים הוודאיים להתפשטות הנזק בשטח.
- **החלת הדין על בני אדם ופועלים:** בבית המדרש הרחיבו את היסוד הזה למקרים אקטואליים: אדם שהביא פועלים ללא אחריות או שהעמיד ילדים קטנים בתוך חדר או סוכה שיש בהם חפצים שבירים ויקרים, והיה ברור כשמש שהם ישברו את הכלים – המעמיד אינו יכול להתנער מאחריות ולומר "הילד שבר". ברגע שההעמדה היא בבחינת "פסיק רישא" לנזק, דינו של המעמיד כמי שהניח אבן וסכין בראש הגג, והוא נושא במלוא חיובי הממון.

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

הוראת המשפט

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

סרקו את הקוד לאתר הוראת המשפט

להרשמה ולפרטים: 02-62-60-680 · horat-hamishpat.co.il

© 2026 הוראת המשפט · כל הזכויות שמורות